

DEN BÄSTA CENTRALDAMMSUGAREN

Att det är bra med centralsdammsugare vet du förmodligen redan. Läs annars mer om detta i någon av tillverkarnas broschyrer. Fördelarna i korthet är – mindre fint damm som virvlar omkring, minskade allergibesvär, tystare städning, lättare att gå runt med en smidig slang än med en tung golvdammsugare.

Den absolut bästa centralsdammsugaren heter ..... **Vad då bäst?** Vilken är den bästa bilen? Spelar priset ingen roll kanske svaret blir Maserati eller Ferrari.

Som konsument måste du nog ta reda på vad som är viktigt för just dig! Är det priset, kvaliteten, sugeffekten, ljudnivån, elsäkerheten, placeringen, service eller en snygg installation som betyder mest.

Den här artikeln kommer att ge dig lite tips om vad man bör tänka på före köpet.

Har du eller dina barn astma eller allergi – Då är det bra med centralsdammsugare. Det händer till och med att kommunalt bostadsanpassningsbidrag utgår. Det finns dock inga avgörande skillnader mellan olika märken. Samtliga modeller blåser ut det finast och skadliga dammet utomhus. Är man själv dammallergisk ska man låta någon annan byta påse/ tömma behållaren.

Dammtussar och grus är inget problem men, glasspinnar, glasskärvor, tändstickor, legobitar, julgirlander, byggavfall, och blomblad skall man vara försiktig med att suga upp, i vart fall i större mängd. Samma sak gäller med aska och gipsdamm. Det bästa är att sopa upp 99 procent och sen tar man resten med centralsdammsugaren. Det finns också diverse s.k. föravskiljare att koppla till slangen för sugning av annat än vanligt damm.

Marknaden

I annonser och i butiker hittar du ett antal olika märken. I förra veckans villatidningar kunde man läsa annonser från Allaway, Beam, Electrolux, Foma, Husky, Nilfisk Advance, Univac samt Volta. Ibland förekommer reklam för Cyclovac, Airvac, Vacumaid och kanske något märke till beroende på vilka tidningar du läser. Flera av dessa märken är stora i tillverkningslandet – men vad hjälper det dig den dag du behöver en ny motor eller någon annan reservdel.

Vilken modell skall jag då välja?

Gör en kravlista innan du går till butiken. Fråga grannen, är han nöjd med sin maskin? Läs artiklar och broschyrer. Ställ frågor i butiken. Får du mest höra negativa synpunkter om andra produkter än den som säljaren har, gå då till ett annat ställe och jämför.

Det finns modeller med papperspåse och utan. De utan påse har istället en hink i botten och kallas cyklonmodell. Hinken töms i plastsäck eller soptunna och maskinens filter skakas, rengörs eller byts beroende på konstruktion.

Cyklonmodellerna tål bättre vassa föremål som sugits upp medan påsmodellerna är lite enklare att tömma.

Konsumentverket testade centralsugare oktober 2003. Innehållet är tyvärr ganska inaktuellt i dag.

Är *priset* det enda saliggörande kan köp av en lågprisprodukt vara ett alternativ. Du får dock en bättre maskin om du väljer någon av de stora märkenas billigaste modeller och förmodligen blir det inte heller dyrare.

När det gäller *kvaliteten* så syna detaljer och finish. Är det enkelt att byta påse och filter? Prova låsanordningar och reglage i butiken. Kvalitet lönar sig i längden.

Ljudnivån utomhus är ungefär densamma på alla märken förutsatt att ljuddämpare är monterad. Inomhus däremot kan det skilja högst avsevärt. Var ska maskinen placeras? I en källarskrubb spelar lite buller kanske ingen roll men ska maskinen placeras i bostadsdelen uppskattar många att det är så tyst som möjligt. Hoppsan – om du vill ha det tyst blir utbudet inte så stort, lyssna och jämför. Alla maskiner där du kan se motorn genom springor i chassit eller där fläktens utblåsrör har en luftspalt mot chassit låter HÖGT. Alla modeller med Trough-Flow-motorer är tysta eftersom de är helt kapslade. Se dock upp för läckage, då risken är att du får en del av utblåsluften kvar inomhus. De traditionella By-Pass-motorerna låter alltid mycket mer både inne och ute men håller mycket längre!

Elsäkerhet, vad har nu det med centralsugare att göra? Precis som med andra el-apparater är det olika krav för torra respektive fuktiga utrymmen. Vilka utrymmen ställer då speciella krav? Låt oss hoppa över bad och duschrum där kraven är mycket höga. Garage och liknande med golvbrunn och vattenkran, liksom krypgrunder och fuktiga tvättstugor, där måste man se upp! Här skall el-apparater vara i minst droppskyddat utförande (se symbol med en "droppe" eller leta efter koden IP21, Ipx1 eller högre slutsiffra. Hoppsan – nu kanske du inte bör välja vilket modell som helst.

Sedan en tid tillbaka skall alla el-apparater som säljs dessutom vara CE-märkta. Detta betyder att tillverkaren garanterar elsäkerheten samt att annan utrustning som datorer och larmanläggningar inte störs av centralsugaren. Köp endast CE-märkt!

Det är inte husets storlek som ska avgöra hur kraftig maskin du behöver! I en anläggning med 10 meter rördragning och städutrustning på 10 meter, räcker de minsta maskinerna. Vi längre rördragningar, många böjar och långa slangar, behövs en kraftigare modell.

Service – alla apparater i hemmet behöver service ibland. Om det är viktigt för dig, välj då ett märke som är stort i Sverige och kan erbjuda service i din närhet.

Hur görs installationen i mitt hus?

Du tror kanske att det inte går i just ditt hus! Det kan ibland se så ut, men för en expert är det så gott som aldrig omöjligt att hitta en acceptabel lösning. Genom att utnyttja källare, vind och andra bi-utrymmen för rördragning och kombinera med rätt slanglängd och kanske ett golvuttag i mässing går det mesta att lösa. I värsta fall får man göra en slits i en vägg och återställa till ursprungligt skick. Rören kan förstås även kläs in.

Hur många uttag behövs? Utgå från ett per våningsplan! De flesta som monterar själva krånglar till det och skaffar sig mer jobb än nödvändigt. Om varje plan är större än 120m², räkna med ett extra uttag. När du städar, har slangens längd ganska liten betydelse inom rimliga gränser, säg 8 till 12 meter. Att däremot ständigt behöva flytta slangen till ett annat uttag är väldigt irriterande – på samma sätt som det är störande att behöva byta väggkontakt vid städning med en konventionell dammspridare, förlåt dammsugare.

Om du har flera plan i huset och tänker bära slangen i trappan är självfallet 10 meter smidigare än 12. Har du mer än två plan bör du definitivt skaffa mer än en slang redan från början.

- Kan jag montera själv? – Javisst, om du är van att snickra och dra rör osv. Följ bara monteringsanvisningen och planera noga INNAN du börjar såga i väggarna.
- Kan min snickare sköta monteringen? – Javisst, om han är erfaren även på centraldammsugare! Ofta är det nytt även för honom och alla är vi ju barn i början.
- Ska jag låta en fackman installera och planera - Ja definitivt om du har ett stort hus eller är osäker på hur rören bör dras. Du får garanterat en bättre totallösning och en proffsig utförd installation.

Vilket rörsystem?

Det finns på marknaden fem olika rörsystem att välja på. Standard är vita rör med diametern två tum (51 mm). Allaway och Electrolux har svarta rör med täthylsor som inte behöver limmas och Univac har en flexibel slang i stället för hårda rör. Alla rörsystem fungerar lika bra med alla maskiner.

Vita rör 51mm (2 tum) Standardsystemet i världen
(+) **Billigt, många olika rördelar att välja på** såsom olika grenrör, olika böjar, täckbrickor, ett **30-tal olika sugdosor** (uttag för slangen) både i metall och plast. Minimalt med spill eftersom rören är utan muffar. Limmas för absolut täthet. 45 procent större area än övriga system minskar risken för vissa stopp och ger mindre effektförluster. **Bästa systemet i gamla hus** där olika hinder ska passeras i

exempelvis källartak. (-) **Måste limmas**, vilket kräver noggrannhet vid mätning och limning.

Svarta rör med täthylsa 42mm från Electrolux

(+) Trycks ihop med tättring (limmas ej), man kan i lugn och ro vrida böjarna till bästa läge. Väl lämpat vid nybyggnation. **Bra för den mindre händige.**

(-) Mycket begränsat utbud av rördelar, **inga sugdosor för golvmontage. Måste klamras tätt (c/c 60cm).**

Svarta rör med täthylsa 44mm från Allaway

(+) Trycks ihop med tättring (limmas ej), man kan i lugn och ro vrida böjarna till bästa läge, **den nya monteringsbrickan (den som sitter bakom sugdosan i väggen) Optima (feb 2005) är marknadens överlägset bästa . Perfekt vid nybyggnation.** Bra för den mindre händige.

(-) Lite dyrare, begränsat utbud av rördelar, **inga sugdosor för golvmontage.** Rören är muffade vilket ger ganska mycket spill.

Vanliga avloppsrör 50mm från byggmarknaden

(+) Trycks ihop med gummipackning (limmas ej), man kan i lugn och ro vrida böjarna till bästa läge. Väl lämpat vid nybyggnation. **Stadigt!**

(-) **Varning för skarpa 90-böjar! Man får använda två 45-böjar i stället.**

Sugdosor och monteringsbrickor måste väljas från något av centralsugarsystemen. Här kan man få problem med tätheten.

Böjlig sugledning 46mm från Univac

(+) Inga skarvar annat än vid grenpunkterna. **Lätt att rulla ut på vind eller i kryppgrund.**

Bra för den mindre händige.

(-) Stor böjradie, grenpunkterna måste vara åtkomliga via inspektionslucka. **Ger ett ganska slarvigt intryck där rörsystemet är synligt.** Sugledningen måste ansluta till sugdosan underifrån.

Vilken städutrustning behöver jag?

Standardslangen – Maskinen startar när du sätter in slangen i ett av uttagen. Håller längst på grund av en enkel konstruktion. Den är lätt och smidig.

Slang med av-/påknapp – (On/Off), är bekvämt, man slipper gå till uttaget och dra ut slangen vid längre pauser i städandet, men du får en något tyngre slang. Den är också mindre hållbar pga den inbyggda styrkabeln. Räkna också med kortare livslängd på dammsugaren eftersom ideliga start och stopp sliter på motorn.

Trådlös fjärrkontroll på standardslang – ersätter av-/påknappen. Fungerar ofta alldeles utmärkt men i vissa hus mindre bra. Installationen skall alltid göras så att anläggningen kan fungera utan den trådlösa fjärrkontrollen.

Det finns några modeller där man inte bara kan starta och stoppa på slangen utan även styra effekten! Kan vara bra vid långa rördragningar, då en kraftig maskin annars suger för mycket i sugdosor nära maskinen.

Munstycken - satsa på kvalitet, de billigaste paketen innehåller ofta rena leksakerna. Men det går att komplettera med bättre efteråt.

Vad kostar det?

En komplett anläggning kostar mellan 5.000 och 10.000 kronor. Vill eller kan du inte göra installationen själv, räkna med mellan 2.000 och 5.000 för installation. Allt naturligtvis beroende på hur stort huset är och vilka krav du ställer på anläggningen.

Hur länge håller den?

Livslängden är lika lång som för andra hushållsmaskiner. Det kan behövas service efter ett par år, men oftast går det runt 10 år innan motorn behöver bytas. Många väljer då att köpa en ny centralenhet, som kanske är tystare och bättre än den gamla.

Ska jag över huvud taget ha någon centralsugare?

Absolut! Om du väljer rätt produkt efter dina och familjens behov samt ser till att den blir rätt installerad kommer du att bli mer än nöjd. Sannolikt kommer du aldrig mer vilja ta in en konventionell dammsugare. Lycka till!

ABC Centraldammsugare HB
Martin Egerlid